

การประยุกต์ใช้ หลักเศรษฐกิจพอเพียง

“... คนเรากำพองในความต้องการ ที่มีความโลภน้อย
เมื่อมีความโลภน้อย ก็เบียดเบียนคนอื่นน้อย.
ถ้าทุกประเทศมีความคิด-อันนี้ไม่ใช่เศรษฐกิจ-
มีความคิดว่าทำอะไรต้องพอเพียง
หมายความว่า พอประมาณ ไม่สุดโต่ง
ไม่โลภอย่างมาก คนเราก็ออยู่เป็นสุข...”

พระราชดำรัสเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
๔ ธันวาคม ๒๕๔๓

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบ กรุงเทพมหานคร ๑๐๑๐๐

การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง

จัดทำโดย

คณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ISBN ๙๗๘-๙๗๔-๙๗๖๙-๗๖-๘

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : กันยายน ๒๕๕๐

จำนวน : ๕,๐๐๐ เล่ม

“...เศรษฐกิจพอเพียง แปลว่า Sufficiency Economy
...คำว่า Sufficiency Economy นี้ ไม่มีในตำราเศรษฐกิจ.
จะมีได้อย่างไร เพราะว่าเป็นทฤษฎีใหม่
...Sufficiency Economy นั้น ไม่มีในตำรา
หมายความว่าเรามีความคิดใหม่...
และท่านผู้เชี่ยวชาญสนใจ ก็หมายความว่า
เราก็สามารถที่จะไปปรับปรุงหรือไปใช้หลักการ
เพื่อที่จะให้เศรษฐกิจของประเทศและของโลกพัฒนาดีขึ้น...”

พระราชดำรัสเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา

๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๒

คำนำ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) โดยคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ได้ประสานภาคีต่างๆ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ประชาชนและทุกภาคส่วนของสังคมสามารถนำหลักปรัชญาฯ ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม และบังเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

หนังสือเรื่อง “การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง” เล่มนี้ได้รับความร่วมมือจากสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีในการจัดทำแนวทางการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประกอบด้วยสาระสำคัญ ๒ ส่วน คือ

ส่วนแรก เป็นหลักการเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่ง สศช. ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตนำไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนทั่วไป

ส่วนที่สอง เป็นแนวทางการประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงในระดับและกลุ่มอาชีพต่างๆ

สำนักงานฯ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าหนังสือเล่มนี้จะมีส่วนช่วยเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจในหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เห็นคุณค่า และยึดถือเป็นแนวปฏิบัติของภาคส่วนต่างๆ อันจะนำไปสู่ “สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน” ต่อไป

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
กันยายน ๒๕๕๐

“...เศรษฐกิจพอเพียง
เป็นเสมือนรากฐานของชีวิต
รากฐานความมั่นคงของแผ่นดิน
เปรียบเสมือนเสาเข็มที่ถูกต้องรองรับบ้านเรือน
ตัวอาคารไว้นั่นเอง สิ่งก่อสร้างจะมั่นคงได้
ก็อยู่ที่เสาเข็ม แต่คนส่วนใหญ่มักไม่เห็นเสาเข็ม
และลืมเสาเข็มเสียด้วยซ้ำไป...”

พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
จากวารสารชัยพัฒนา ประจำเดือนสิงหาคม ๒๕๔๒

เศรษฐกิจพอเพียง

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า ๓๐ ปี ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

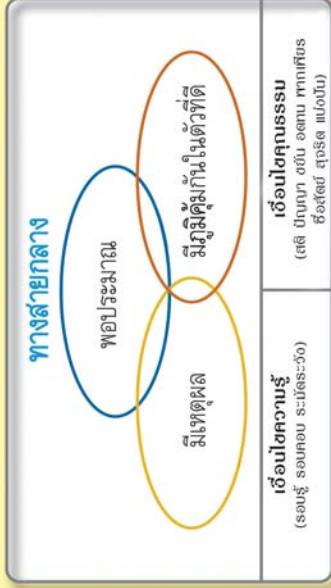
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการ

ทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้าง
พื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ
นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับให้มีสำนึกใน
คุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้ความรอบรู้
ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร
มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุล และ
พร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
และกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม
และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

ประมวลและกลั่นกรองจากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระราชทานในโอกาสต่างๆ รวมทั้งพระราชดำรัส
อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยได้รับพระราชทานพระบรมราชนุญาตให้สำนักงานคณะกรรมการ
พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นำไปใช้และเผยแพร่ได้ เมื่อวันที่ ๒๙
พฤศจิกายน ๒๕๔๒ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป

สรุปปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

นำไปสู่

เศรษฐกิจ / สังคม / สิ่งแวดล้อม / วัฒนธรรม
 ก้าวหน้าอย่างสมดุล / มั่นคง / ยั่งยืน

“...คนไม่เข้าใจว่ากิจการใหญ่ๆ
เหมือนการสร้างเขื่อนป่าสัก
ก็เป็นเศรษฐกิจพอเพียง เหมือนกัน
เขานึกว่าเป็นเศรษฐกิจสมัยใหม่
เป็นเศรษฐกิจที่ห่างไกลจากเศรษฐกิจพอเพียง
แต่ที่จริงแล้ว
เป็นเศรษฐกิจพอเพียงเหมือนกัน...”

พระราชดำรัสเนื่องในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา
๒๓ ธันวาคม ๒๕๔๒

การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ในระดับและกลุ่มต่างๆ

ระดับ

- บุคคลและครอบครัว
- ชุมชน
- ประเทศ

กลุ่ม

- เกษตรกร
- นักธุรกิจ
- นักการเมือง
- เจ้าหน้าที่ของรัฐ
- ครูและอาจารย์

การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับบุคคลและครอบครัว

เริ่มต้นจากการเสริมสร้างคนให้มีการเรียนรู้
วิชาการและทักษะต่างๆ ที่จำเป็น เพื่อให้สามารถรู้เท่าทัน
การเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ พร้อมทั้งเสริมสร้าง
คุณธรรม จนมีความเข้าใจและตระหนักถึงคุณค่า
ของการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม และอยู่ร่วมกับ
ระบบนิเวศอย่างสมดุล เพื่อจะได้ละเว้นการ
ประพฤตินิชอบ ไม่ตระหนี่ เป็นผู้ให้ เกื้อกูล
แบ่งปัน มีสติยังคิดพิจารณาอย่างรอบคอบก่อนที่จะ
ตัดสินใจหรือกระทำการใดๆ จนกระทั่งเกิดเป็น
ภูมิคุ้มกันที่ดีในการดำรงชีวิต โดยสามารถคิดและ

กระทำบนพื้นฐานของควมมีเหตุผล พอเหมาะ
พอประมณกับสถณภพ บทบพ และหน้ที่ของ
แต่ละบุคคลในแต่ละสถณการณ แล้วเพียรฝึกปฏิบัติ
เช่นนี้จนสมรถทำตนให้เป็นที่พักของตนเองได้ และ
เป็นที่พักของผู้อื่นได้ในที่สุด

การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับชุมชน

ชุมชนพอเพียง ประกอบด้วย บุคคลและครอบครัวต่างๆ ที่เฝ้าหาความก้าวหน้าบนพื้นฐานของปรัชญาแห่งความพอเพียง คือมีความรู้และคุณธรรมเป็นกรอบในการดำเนินชีวิตจนสามารถพึ่งตนเองได้ บุคคลเหล่านี้มารวมกลุ่มกันทำกิจกรรมต่างๆ ที่สอดคล้องเหมาะสมกับสถานการณ์ ภูมิสังคมของแต่ละชุมชน โดยพยายามใช้ทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผ่านการร่วมแรงร่วมใจ ร่วมคิด ร่วมทำ แลกเปลี่ยนเรียนรู้กับบุคคลหลายสถานการณ์ในสิ่งที่จะสร้างประโยชน์สุขของคน

ส่วนรวม และความก้าวหน้าของชุมชนอย่างมีเหตุผล โดยอาศัยสติ ปัญญา ความสามารถของทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้อง และบนพื้นฐานของความซื่อสัตย์สุจริต ออกลั่นต่อการกระทบกระทั่ง ขยั่นหมั่นเพียร และ มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ช่วยเหลือแบ่งปันกันระหว่าง สมาชิกชุมชน จนนำไปสู่ความสามัคคีของคนในชุมชน ซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันที่ดีของชุมชน จนนำไปสู่การพัฒนา ของชุมชนที่สมดุลและพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลง ต่างๆ จนกระทั่งสามารถพัฒนาไปสู่เครือข่ายระหว่าง ชุมชนต่างๆ

การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ระดับประเทศ

แผนการบริหารจัดการประเทศ ส่งเสริมให้
บุคคล/ชุมชนต่างๆ มีวิถีปฏิบัติ มีความร่วมมือ และ
การพัฒนาในสาขาต่างๆ ตามแนวทางของปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงและดำเนินการตามแผน
ดังกล่าวอย่างรอบคอบเป็นขั้นตอน เริ่มจากการวาง
รากฐานของประเทศให้มีความพอเพียง โดยส่งเสริม
ให้ประชาชนส่วนใหญ่สามารถอยู่อย่างพอมีพอกิน
และพึ่งตนเองได้ด้วยมีความรู้และทักษะที่จำเป็น
ในการดำรงชีวิตอย่างเท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง
ต่างๆ และมีคุณธรรม ซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร
เอื้อเฟื้อแบ่งปัน และใช้สติปัญญาในการตัดสินใจและ

ดำเนินชีวิตพร้อมทั้งส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ระหว่างกลุ่มคนต่างๆ จากหลากหลายภูมิสังคม
หลากหลายอาชีพ หลากหลายความคิด ประสบการณ์
เพื่อสร้างความเข้าใจและรู้ความเป็นจริงระหว่างกัน
ของคนในประเทศ จนนำไปสู่ความสามัคคี และ
จิตสำนึกที่จะร่วมแรงร่วมใจกันพัฒนาประเทศให้
เจริญก้าวหน้าไปอย่างสอดคล้องสมดุลกับสภาพ
ความเป็นจริงของคนในประเทศอย่างเป็นขั้นเป็นตอน
เป็นลำดับๆ ต่อไป

การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มเกษตรกร

ได้แก่ เกษตรทฤษฎีใหม่

ขั้นตอนที่ ๑ เป็นแนวทางการจัดการพื้นที่เกษตรกรรมในระดับครอบครัวที่สอดคล้องสมดุลกับระบบนิเวศ เพื่อให้พออยู่ พอกิน สมควรแก่อัตภาพในระดับที่ประหยัดและเลี้ยงตนเอง/ครอบครัวได้

ขั้นตอนที่ ๒ การรวมกลุ่มในรูปแบบสหกรณ์ร่วมมือกันในการผลิต จัดการตลาดและพัฒนาสวัสดิการของชุมชนในรูปแบบต่างๆ เป็นการสร้างความสามัคคีภายในท้องถิ่น และเตรียมความพร้อมก่อนก้าวสู่โลกภายนอก

ขั้นตอนที่ ๓ ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานภายนอกเพื่อจัดหาทุน วิชาการความรู้เทคโนโลยีจากธุรกิจเอกชน เช่น ธนาคาร บริษัท ห้างร้าน เอกชน ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐ มูลนิธิต่างๆ มาช่วยในการลงทุนและพัฒนาคุณภาพชีวิต

โดยสรุป แนวพระราชดำริส่งเสริมให้เกษตรกรสามารถพึ่งตนเองได้และมีการรวมกลุ่มกันและเชื่อมโยงเครือข่ายในด้านต่างๆ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าไปอย่างสมดุลกับสภาพแวดล้อมในแต่ละท้องถิ่นที่มีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องและเป็นขั้นตอน โดยประยุกต์ใช้ความรู้ ภูมิปัญญาและทรัพยากรด้านต่างๆ ที่มีอยู่อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ขยันหมั่นเพียร เอื้อเฟื้อแบ่งปัน และใช้สติปัญญาในการตัดสินใจและดำเนินชีวิต

การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มนักธุรกิจ

นักธุรกิจพอเพียงจะคำนึงถึงความมั่นคงและยั่งยืนของการดำเนินธุรกิจมากกว่าการแสวงหาผลประโยชน์ระยะสั้น ฉะนั้น จึงต้องมีความรอบรู้ในธุรกิจที่ตนดำเนินการอยู่ และมีการศึกษาข้อมูลข่าวสารอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้สามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ มีความรอบคอบในการตัดสินใจในแต่ละครั้ง เพื่อป้องกันข้อบกพร่องเสียหายต่างๆ ไม่ให้เกิดขึ้น และต้องมีคุณธรรม คือมีความซื่อสัตย์สุจริตในการประกอบอาชีพ ไม่ผลิตหรือค้าขายสินค้าที่ก่อโทษหรือสร้างปัญหาให้กับคนในสังคมและสิ่งแวดล้อม มีความขยันหมั่นเพียรอดทนในการพัฒนาธุรกิจไม่ให้ความบกพร่องและ

ก้าวหน้าไปอย่างต่อเนื่อง โดยมีการพัฒนาประสิทธิภาพการผลิต การปรับปรุงสินค้าและคุณภาพให้ทันกับความต้องการของตลาดและการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และในขณะเดียวกันต้องมีความรับผิดชอบต่อสังคมและระบบนิเวศในทุกขั้นตอนของการดำเนินธุรกิจ โดยการรักษาสมดุลในการแบ่งปันผลประโยชน์ของธุรกิจในระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียต่างๆ อย่างสมเหตุสมผลตั้งแต่ผู้บริโภค พนักงาน บริษัทคู่ค้า ผู้ถือหุ้น และสังคมวงกว้าง รวมถึงสิ่งแวดล้อม

การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มนักการเมือง

นักการเมืองที่มีหลักคิด และหลักปฏิบัติบนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียงจะต้องเป็นตัวอย่างของผู้นำที่มีความเข้มแข็งทางด้านคุณธรรม จริยธรรม มีความละเอียดและเกรงกลัวต่อการทำความผิด แม้เพียงเล็กน้อย เนื่องจากการกระทำของผู้นำส่งผลกระทบในวงกว้างต่อชุมชน/สังคม และในขณะเดียวกันนักการเมืองในทุกระดับจะต้องรู้จักสังคม ชุมชน ที่แต่ละคนเป็นผู้แทนอย่างถ่องแท้ มีความเข้าใจระบบการปกครองและระเบียบปฏิบัติต่างๆ ตามกฎหมายและขนบธรรมเนียมประเพณี

ของสังคม รอบรู้และเท่าทันการเปลี่ยนแปลง
ในด้านต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดย
มุ่งที่จะดำเนินวิถีทางการเมืองเพื่อให้ท้องถิ่น/
ประเทศชาติ มีความก้าวหน้าไปอย่างสมดุลในทุกๆ ด้าน
และคนในท้องถิ่น/ประเทศชาติ อยู่อย่างพอเพียง
สมัครสมานสามัคคีปรองดองกัน

การกำหนดนโยบาย การออกกฎหมายและ
ข้อบัญญัติต่างๆ ต้องยึดมั่นอยู่บนพื้นฐานของความ
พอเพียง โดยบำรุงรักษาสิ่งที่ดีที่มีอยู่แล้ว เช่น ค่านิยม
องค์ความรู้ สิ่งแวดล้อมที่ดี ให้คงอยู่ พร้อมทั้ง
ปรับปรุง/แก้ไข/ยกเลิก ส่วนที่ไม่ดีที่เป็นเหตุให้เกิด
ความไม่สมดุล ไม่พอเพียงในสังคม ให้กลับมาสู่
แนวทางปฏิบัติที่มุ่งสู่ความสมดุลและสนับสนุนให้เกิด

สิ่งที่ดีเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมแต่ยังขาดอยู่ เช่น ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยี การพัฒนาฝีมืออาชีพต่างๆ ให้เกิดขึ้นอย่างสมดุลกับศักยภาพและระดับการพัฒนาของท้องถิ่น/ประเทศชาติ เพื่อนำไปสู่ความสามารถในการพึ่งตนเองได้ของคน/ชุมชนในทุกกระดับ

การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มเจ้าหน้าที่ของรัฐ

เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องเริ่มต้นสร้างความพอเพียงให้เกิดขึ้นในการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลก่อน โดยตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ของตนในการเป็นผู้ให้บริการแก่สังคม และร่วมเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมที่เอื้อต่อการอยู่ร่วมกันของคนในสังคม และอยู่ร่วมกับระบบนิเวศได้อย่างสมดุล มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต มีสติยั้งคิด ใช้ปัญญาพิจารณาอย่างรอบคอบในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติหน้าที่บนพื้นฐานของความเป็นเหตุมีผล พอประมาณกับศักยภาพและสถานภาพของแต่ละบุคคลในแต่ละ

สถานการณ์ และหมั่นเสริมสร้างความรู้ให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ เพื่อจะได้มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

การเตรียมนโยบาย แผนงาน หรือโครงการต่างๆ ต้องสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยเน้นการพัฒนาที่สร้างความสมดุลในด้าน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม ให้เกิดขึ้นพร้อมๆ กับการรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง ต่างๆ โดยมุ่งให้ประชาชน/ชุมชน สามารถพึ่งตนเอง และสามารถเป็นที่พึ่งของสังคม/ประเทศชาติได้ ในที่สุด

เจ้าหน้าที่ของรัฐไม่ควรสั่งการหรือชี้นำ ประชาชน/ชุมชนมากเกินไป แต่ควรสนับสนุนให้ ประชาชน/ชุมชนสามารถช่วยตนเอง กำหนดทิศทาง

การพัฒนาหรือแผนงาน กิจกรรมที่ยื่นอยู่บนของตนเอง
พึ่งพาตนเองได้ แล้วให้เจ้าหน้าที่ของรัฐมาช่วยสนับสนุน
ให้แผนงาน กิจกรรมนี้เป็นจริงขึ้นมา ตามหลักการ
พัฒนา “ช่วยเหลือประชาชน/ชุมชนเพื่อให้เขาช่วย
ตัวเองได้”

การประยุกต์ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ในกลุ่มครูและอาจารย์

ครูและอาจารย์จะต้องทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่นักเรียนและนักศึกษา ในการดำเนินชีวิตอย่างพอเพียงให้ได้ก่อน จึงจะสามารถถ่ายทอด ปลุกฝังอบรม และทำตนให้เป็นตัวอย่างแก่นักเรียนและนักศึกษา ให้เข้าใจเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถูกต้อง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตประจำวันของแต่ละคน ผ่านการบูรณาการในสาระเรียนรู้วิชาต่างๆ ตลอดจนสอดแทรกในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนต่างๆ

การดำเนินชีวิตอย่างพอเพียง ต้องเริ่มจากการตระหนักถึงความจำเป็นของการอยู่ร่วมกันของคน

ในสังคม และอยู่ร่วมกับระบบนิเวศได้อย่างสมดุล และเข้าใจหลักเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ จนเห็นว่าเป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติที่จะเสริมสร้างให้สังคมเกิดสันติสุข มีความเจริญก้าวหน้าอย่างสมดุลและยั่งยืน และคนในสังคมมีความสามัคคี ประองดองกัน แล้วฝึกปฏิบัติตนให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต มีสติยังคิด ใช้ปัญญาพิจารณา อย่างรอบคอบ ในการดำเนินชีวิตและปฏิบัติหน้าที่ บนพื้นฐานของความเป็นเหตุเป็นผล พอประมาณกับศักยภาพ และสถานภาพของแต่ละบุคคล ในแต่ละสถานการณ์ และหมั่นเสริมสร้างความรู้ในด้านต่างๆ ให้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลงเพื่อจะได้มีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี

เนื่องจากความรู้และความมีเหตุมีผลมีความ
สำคัญยิ่ง ครูและอาจารย์จึงมีบทบาทสำคัญยิ่ง
ในเรื่องนี้ แต่อย่าลืมว่าต้องเป็นความรู้ที่รอบคอบ
ระมัดระวัง และเหมาะสมกับแต่ละภูมิสังคมด้วย

“...ในการพัฒนาประเทศนั้นจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น
เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือความมีกินมีใช้
ของประชาชนก่อน ด้วยวิธีการที่ประหยัด ระมัดระวัง
แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อพื้นฐาน
เกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้ว จึงค่อยสร้างเสริม
ความเจริญขั้นที่สูงขึ้นตามลำดับต่อไป...การถือหลัก
ที่จะส่งเสริมความเจริญให้ค่อยเป็นไปตามลำดับ
ด้วยความรอบคอบ ระมัดระวังและประหยัดนั้น
ก็เพื่อป้องกันการผิดพลาดล้มเหลว
และเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จได้แน่นอนบริบูรณ์...”

พระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตร
ของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

๑๙ กรกฎาคม ๒๕๑๗

บันทึกความพอเพียง

“...ประหยัด พอเพียง ทุกสิ่งทุกอย่างที่พอเพียง จะต้องทำจริง
แล้วก็พอเพียง ทฤษฎีนี้ใช้ได้...”

พระราชดำรัสพระราชทานแก่เอกอัครราชทูตและกงสุลใหญ่ไทยฯ
๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๐

หากท่านผู้ใดสนใจที่จะขอข้อมูลเพิ่มเติม
สามารถติดต่อได้ที่
กลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียง
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ
๙๖๒ ถนนกรุงเกษม แขวงวัดโสมนัส
เขตป้อมปราบ กรุงเทพฯ ๑๐๑๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๐ ๔๐๘๕ ต่อ ๒๔๐๗, ๕๑๐๓
โทรสาร ๐ ๒๒๘๒ ๙๑๕๘ หรือ ๐ ๒๒๘๑ ๖๑๒๗
Sufficiency@nesdb.go.th
หรือ www.sufficiencyeconomy.org